

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. birželio 27 d.
(OR. en)

10729/22
ADD 1

POLMAR 43
POLGEN 102
COMAR 42
ENV 676
ENER 340
MAR 137
MARE 54
PECHE 235
RELEX 897
SUSTDEV 118
TRANS 451

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
kam:	Tarybos generaliniam sekretoriatui
Komisijos dok. Nr.:	JOIN(2022) 28 final
Dalykas:	BENDRO KOMUNIKATO EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI „Krypties į tvarią mėlynąją planetą nustatymas. Bendras komunikatas dėl ES tarptautinio vandenynų valdymo darbotvarkės“ PRIEDAS

Delegacijoms pridedamas dokumentas JOIN(2022) 28 final.

Priedama: JOIN(2022) 28 final

SAJUNGOS VYRIAUSIASIS
ĮGALIOJINIS UŽSIENIO
REIKALAMS IR
SAUGUMO POLITIKAI

Briuselis, 2022 06 24
JOIN(2022) 28 final

ANNEX

PRIEDAS

prie

**BENDRO KOMUNIKATO EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**Krypties į tvarią mėlynąją planetą nustatymas. Bendras komunikatas dėl ES tarptautinio
vandenynų valdymo darbotvarkės**

{SWD(2022) 174 final}

1. TARPTAUTINIO VANDENYNŲ VALDYMO SISTEMOS STIPRINIMAS¹

Jūrų biologinės įvairovės apsauga ir išsaugojimas

ES:

- **ragins pagal Biologinės įvairovės konvenciją (BĮK) parengti plataus užmojo Pasaulinę biologinės įvairovės strategiją po 2020 m. ir sudaryti plataus užmojo, sąžiningą ir teisingą Susitarimą dėl nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančių rajonų biologinės įvairovės (BBNJ);**
- **sieks užtikrinti, kad eksploatuoti jūros mineralų rajone² neturėtų būti pradėta tol, kol nebus įvykdyti visi šie trys kriterijai:** i) bus surinkta pakankamai mokslo žinių apie giliavandenės ekosistemas ir galimą kasybos poveikį jūrų ekosistemoms ir jų funkcijoms, ii) laikantis atsargumo principo ir UNCLOS, bus taikomos tinkamos nuostatos dėl veiksmingos jūros aplinkos apsaugos nuo žalingo kasybos veiklos poveikio rajone ir iii) bus galima įrodyti, kad kasybos technologijos ir veiklos metodai nedaro jokio žalingo poveikio;
- **aktyviai ragins Antarktyje steigti saugomas jūrų teritorijas** Antarkties jūrų gyvųjų išteklių apsaugos komisijos (CCAMLR) nustatytame konvencijos rajone;
- **remdamasi ES teisiniu reikalavimu užtikrinti gerą aplinkos būklę, įskaitant jūros dugno vientisumą, savo būsime veiksnių plane numatys žvejybos išteklių išsaugojimo ir jūrų ekosistemų apsaugos priemonių ir prireikus imsis priemonių, kuriomis būtų reguliuojamas biologinei įvairovei didžiausią žalą darančių žvejybos įrankių naudojimas.**

Tausi žvejyba ir akvakultūra

ES:

- **remsis 2022 m. birželio mėn. sudarytu visuotiniu PPO susitarimu uždrausti tam tikrų rūšių subsidijas žuvininkystei ir ragins jį kuo greičiau sustiprinti įtraukiant punktus, dėl kurių dar nesusitarta;**
- **toliau skatins laikytis tarptautinių kovos su NNN žvejyba taisyklių, visų pirma FAO susitarimo dėl uosto valstybės priemonių³, ir veiksmingai jas įgyvendinti, taip pat atliks pagrindinį vaidmenį nustatant FAO savanoriškas perkrovimo gaires;**
- **toliau propaguos kovos su NNN žvejyba mechanizmus visose regioninėse žvejybos valdymo organizacijose (RŽVO) ir sieks, kad regioninės žvejybos institucijos, visų pirma Žvejybos rytų vidurio Atlante komitetas ir Vakarų vidurio Atlanto žuvininkystės komisija, taptų RŽVO;**
- **sudarys palankesnes sąlygas užtikrinti RŽVO bendravimą ir veiklos koordinavimą dėl geriausios žvejybos valdymo praktikos ir kitų bendro intereso klausimų (praktinės bendruomenės veiklos), kuo labiau remiantis esamais procesais;**
- **prisidės prie sėkmingo Susitarimo, kuriuo siekiama užkirsti kelią nereglamentuojamai žvejybai atvirojoje jūroje, vykdomai Arkties vandenyno centrinėje dalyje, įgyvendinimo ir**

¹ Pusjuodžiu šriftu pažymėti veiksmai taip pat paryškinti Bendrame komunikate dėl tarptautinio vandenynų valdymo.

² Pagal UNCLOS, rajonas – jūrų ir vandenynų dugnas bei jo gelmės, esantys už nacionalinės jurisdikcijos ribų.

³ Be kita ko, kuriant įgalinančias priemones (Pasaulinę keitimosi informacija sistemą, pasaulinį žvejybos laivų, transportinių laivų su šaldymo įranga ir aprūpinimo laivų registrą) ir teikiant pagalbą besivystančioms šalims.

prisidės prie saugomų jūrų teritorijų Arkties vandenyne nustatymo, be kita ko, pasitelkdama Konvenciją dėl šiaurės rytų Atlanto jūros aplinkos apsaugos;

- *pakoreguos tausios žvejybos partnerystės susitarimus, kad jais būtų geriau prisidedama prie vandenynų valdymo gerinimo⁴;*
- *toliau atidžiai stebės savo laivyno veiklą už ES vandenų ribų pagal Reglamentą dėl tvaraus išorės žvejybos laivynų valdymo⁵ ir propaguos tokio paties lygio aukštus standartus tarptautiniu mastu;*
- *skatins plėtoti tvarią prekybą žvejybos produktais vykdant dvišaliais prekybos susitarimais su trečiosiomis šalimis priimtus įsipareigojimus ir savo partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimais stiprins vandenynų valdymą.*

Regioninė jūrų apsauga

ES:

- *dės daugiau pastangų, kad prisijungtų prie Konvencijos dėl Juodosios jūros apsaugos nuo taršos;*
- *rems regioninių jūrų konvencijų, veiksmų planų ir panašių regioninių susitarimų įgyvendinimą pasauliniu mastu pagal JT aplinkos regioninę jūrų programą vykdant tarptautinius įsipareigojimus, susijusius su biologinės įvairovės išsaugojimu ir tausiu naudojimu, įskaitant teritorijas, esančias už nacionalinės jurisdikcijos ribų, ir su kova su tarša plastiku.*

Strateginės partnerystės

ES:

- *prireikus naudosis esamais dialogais ir bendradarbiavimo formomis, siekdama įtraukti bendradarbiavimą vandenynų valdymo srityje⁶;*
- *stiprins bendradarbiavimą vandenynų valdymo srityje pagal naująjį ES ir Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybių organizacijos (OACPS) partnerystės susitarimą;*
- *padės regionams ir šalims partnerėms pagal programą „Globali Europa“ stiprinti savo pajėgumus gerinti vandenynų valdymą, be kita ko, remdama veiksmingą pagrindinių pasaulinio vandenynų valdymo priemonių įgyvendinimą, jūrų išteklių išsaugojimą ir tausų naudojimą, tvarios mėlynosios ekonomikos plėtrą, į vandenynų apsaugą orientuotų klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos veiksmų skatinimą ir grėsmių jūrų saugumui šalinimą⁷;*
- *atsižvelgdama į pagal priemonę „Globali Europa“ vykdomą programavimo veiklą Afrikoje, 2023–2024 m. pradės veiksmus, kuriais bus remiamas geresnis vandenynų valdymas, įskaitant tvarios mėlynosios ekonomikos plėtrą Afrikoje. 2022 m. bus įsteigta strateginius prioritetus siūlysianti Afrikos ir ES strateginė grupė vandenynų valdymo klausimais;*

⁴ Komisija vykdo ir vertina tausios žvejybos partnerystės susitarimus, siekdama, kad jie būtų veiksmingesni ir efektyvesni, o dvišalis bendradarbiavimas ir BŽP išorės aspekto tikslų įgyvendinimas būtų tikslingesni.

⁵ Reglamentas (ES) 2017/2403.

⁶ Be dviejų vandenynų srities partnerysčių vandenynų klausimais su Kanada ir Kinija, ES palaiko kelis aukšto lygio dialogus su svarbiais partneriais.

⁷ Pagal Užsachario Afrikos regioninę orientacinę programą penkioms nustatytoms ir rengiamoms regioninėms vandenynų srities programoms skirta orientacinė 180 mln. EUR suma.

- 2023 m. kartu su ES atokiausiais regionais, esančiais šio jūros baseino regione, bus surengtas 2-asis vakarinės Indijos vandenyno dalies jūrų regionų forumas.

2. VANDENYNŲ TVARUMO UŽTIKRINIMAS IKI 2030 M.

Vandenynai ir klimato kaita

ES:

- *rems trečiąsias šalis joms įgyvendinant su vandenynais susijusius veiksmus nacionaliniu lygmeniu vykdant tolesnę veiklą, susijusią su išipareigojimais pagal Paryžiaus susitarimą, ir skatins gamtos procesais pagrįstus sprendimus;*
- *imsis vadovaujamo vaidmens siekiant IMO susitarimo dėl plataus užmojo ir per nustatytą laiką įvykdytinų visuotinių išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio mažinimo tikslų, standartų ir priemonių tarptautinio jūrų transporto srityje;*
- *mažins ES jūrų transporto išmetamą ŠESD kiekį didindama atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako kuro (iniciatyva „FuelEU Maritime“) naudojimą ir nustatydamą anglies dioksido kainodarą (taikant ES ATLPS ir jūrų sektoriui);*
- *rems jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrą dalydamasi savo patirtimi su trečiosiomis šalimis ir remdama naujų rinkų mokslinius tyrimus ir plėtrą. Vadovaudamasi strategija „Global Gateway“,⁸ ES taip pat rems investicijas į jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją;*
- *dės daugiau pastangų siekdama išsaugoti natūralų vandenynų, kaip „mėlynosios anglies“ saugyklos, vaidmenį apsaugant ir atkuriant jūrų ir pakrančių ekosistemas, ir teisiškai įtvirtindama ekosistemų atkūrimo tikslus⁹;*
- *įtrauks klimato kaitos klausimus į RŽVO mokslinių komitetų veiklą, regioninių jūrų konvencijų įgyvendinimą ir kitų su gyvųjų jūrų išteklių išsaugojimu ir valdymu susijusių įstaigų veiklą bei priemonių, pvz., būsimo susitarimo dėl BBNJ, įgyvendinimą ir aktyviai skatins, be kita ko, CCAMLR, nustatyti papildomas saugomas jūrų teritorijas;*
- *skatins daugiau mokslinių tyrimų, susijusių su klimato nulemtais ekosistemų kritiniais taškais, sieks didinti informuotumą apie bendrą poveikį ekosistemoms, atsirandantį dėl įvairių veiksnių, visų pirma tokių kaip atšilimas, deguonies kiekio mažėjimas ir rūgštėjimas, sieks skatinti mokslinius tyrimus, susijusius su vandenynų anglies ciklu ir jūros lygio kilimu, ir susijusius gamtos procesais pagrįstus sprendimus ir didinti inovacijas, susijusias su tvariu į vandenynų apsaugą orientuotu klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos;*
- *skatins ratifikuoti ir veiksmingai įgyvendinti Londono protokolą ir Biologinės įvairovės konvencijos sprendimą X/33 ir sieks geriau suprasti, kaip jais nustatyti tinkamo mokslinio pagrindo, rizikos vertinimo ir atsargumo principai taikomi anglies dioksido absorbavimo iš vandenynų veiklai.*

⁸ JOIN(2020) 30 final.

⁹ COM(2020) 380.

Kova su jūros tarša

ES:

- **aktyviai dalyvaus derybose dėl teisiškai privalomo visuotinio susitarimo dėl plastiko;**
- *rems pajėgumų stiprinimą pasitelkdama partnerystes ir vystomąjį bendradarbiavimą, siekdama kovoti su jūros tarša iš sausumoje ir jūroje esančių šaltinių, įskaitant į jūrą išmestų šaudmenų keliamą pavojų, ir užkirsti jai kelią, taip pat skatins atliekų tvarkymą, tvarų vartojimą ir gamybą bei žiedinės ekonomikos metodus;*
- *rems pastangas pasauliniu ir regioniniu lygmenimis, be kita ko, jūrų ir pakrančių aplinkos apsaugą integruojant į dvišalius santykius, kad būtų išsaugota ir atkurta jūros aplinkos ir biologinės įvairovės kokybė;*
- *stiprins ES uostų priėmimo įrenginių pajėgumus, kad būtų galima surinkti atliekas ir kitas taršiąsias medžiagas iš vidaus ir tarptautiniais reisais plaukiojančių laivų ir jas tvarkyti laikantis žiedinės ekonomikos principų, taip pat toliau investuos į neteisėtai iš laivų išmestų teršalų aptikimą ir tobulins pažeidėjų patraukimo baudžiamojon atsakomybėn metodus.*

Subjektų, veikiančių kaip atvirieji registrai, skatinimas vykdyti vėliavos valstybių pareigas

ES:

- *imsis iniciatyvos, siekdama užtikrinti, kad šalys laikytųsi savo tarptautinių vėliavos valstybių įsipareigojimų, nustatytų tarptautinėse konvencijose (pvz., IMO, TDO, UNCLOS), ir savo registru atžvilgiu visapusiškai vykdytų suverenias pareigas, kad galėtų įrodyti su jų vėliavomis plaukiojančių laivų veiklos kontrolę, įtraukdamos šį klausimą į savo atitinkamus sektorinius ES dvišalius dialogus su atitinkamomis valstybėmis (žvejybos, saugios laivybos, aplinkos ar darbo teisių srityse);*
- *dės daugiau pastangų siekdama užtikrinti, kad šalys, kaip vėliavos valstybės, palaikydamos dialogus NNN žvejybos klausimais laikytųsi tarptautinių įsipareigojimų arba, kraštutiniu atveju, trečiosioms šalims, kurios pagal NNN žvejybos reglamentą pripažintos nebendradarbiaujančiomis, taikytų su prekyba susijusias priemones;*
- *į atitinkamus tarptautinius forumus įtrauks klausimus, kylančius dėl to, kad laivų savininkai plačiai naudoja atviruosius registrus, kad apeitų galiojančias taisykles ir standartus, taip pat galimybę reikalauti, kad tikrieji savininkai atsakytų už šią neteisėtą veiklą. Siekdama bendradarbiauti šiuo klausimu, Komisija pradės tyrimą, kuris atskleis veiklos vykdytojų, naudojančių atviruosius registrus, verslo modelius ir įvairius subjektus, dalyvaujančius su šių registru taikymu susijusioje veikloje, taip pat pasiūlys nustatytų problemų sprendimo būdų;*
- *koordinuos atitinkamas politikos sritis, kad būtų geriau šalinami su atviraisiais registrais susiję trūkumai, ir užtikrins, kad ES parama vystymuisi priklausytų nuo to, ar šios šalys geriau įgyvendins pagrindines tarptautines konvencijas dėl vandenynų valdymo (pvz., UNCLOS, IMO ir TDO konvencijas).*

Perėjimas prie pasaulinės tvarios mėlynosios ekonomikos

ES:

- atsižvelgdama į šioje srityje vykdomą savo tyrimą¹⁰, sieks padidinti žvejojimo produktų, kuriems taikomos autonominės tarifinės kvotos, importo tvarumą;
- siekdama nustatyti ir užtikrinti visuotinio perėjimo prie tvarios mėlynosios ekonomikos ilgalaikio finansavimo šaltinius, pradės darbą, susijusį su G20 mėlynosios ekonomikos plėtros sistema;
- remdamasi Tvaresnės ir konkurencingesnės ES akvakultūros strateginėmis gairėmis¹¹, tęs diskusijas FAO dėl išsamaus ir plataus užmojo tvarios akvakultūros gairių rinkinio;
- išbandys su tvaria akvakultūra ir žvejojimu susijusius sprendimus, be kita ko, mažindama žvejojimo įrankių poveikį jūrų ekosistemoms, vykdydama misiją, kuria siekiama iki 2030 m. atkurti mūsų vandenynus ir vandenį;
- **peržiūrės ES prekybos žvejojimo ir akvakultūros produktais standartus**, kad vartotojams ir tiekimo grandinės veiklos vykdytojams būtų teikiama informacija apie esminius ES ir importuojamų produktų tvarumo aspektus;
- remis novatoriškas verslo iniciatyvas, pradėdant pirmuoju renginiu „BlueInvest Africa“¹².

Integruotas vandenynų valdymas pasitelkiant saugomas jūrų teritorijas ir jūrinių teritorijų planavimą

ES:

- intensyvins bendradarbiavimą su IOC-UNESCO, kad visame pasaulyje būtų skatinamas jūrinių teritorijų planavimas, pasitelkdamas naują partnerystę, grindžiamą bendromis penkerių metų veiksmų gairėmis, kurios bus paskelbtos 2022 m. pabaigoje įvyksiančioje 3-iojoje tarptautinėje konferencijoje jūrinių teritorijų planavimo klausimais;
- bendradarbiaus su tarptautiniais partneriais, kad saugomos jūrų teritorijos ir kitos veiksmingos išsaugojimo priemonės būtų įtrauktos į visuotinę vieno vandenyno išsaugojimo strategiją, siekiant sumažinti žmogaus veiklos poveikį ir vandenynų būklės blogėjimą už saugomų teritorijų ribų;
- remis regioninį koordinavimą ir bendrus bendro valdymo projektus, kad būtų sukurti ekologiniu požiūriu reprezentatyvūs ir darnūs tinkamai valdomų saugomų jūrų teritorijų tinklai ir kitos veiksmingos išsaugojimo priemonės.

3. SAUGUMO IR SAUGOS JŪROJE UŽTIKRINIMAS

Saugumas jūroje

ES:

- toliau investuos į jūrų saugumą ir veiklą visame pasaulyje, visų pirma aktyviau vykdydama realiąsias pratybas, organizuodama vizitus į Europos uostus, vykdydama bendrą patruliavimą ir stiprindama pajėgumus (pvz., iki 2023 m. su partneriais Indijos ir Ramiojo vandenynų regione surengs realiąsias jūrų pratybas);

¹⁰ Šiuo metu rengiamas.

¹¹ COM(2021) 236 final.

¹² 2022 m. rugsėjo 7–8 d., Seišeliai.

- stiprins ir plės Viduržemio jūroje ir prie Somalio krantų vykdomas ES karinių jūrų pajėgų operacijas;
- stiprins regionines partnerystes svarbiose jūrų zonose ir, remdamasi patirtimi, įgyta įgyvendinant esamas programas (pvz., SWAIMS, PASSMAR, GoGIN, MASE, PSP programą, CRIMARIO¹³), didins informuotumą apie bendrą padėtį ir jūrų saugumą;
- įgyvendins koordinuoto jūrinio buvimo koncepciją kitose svarbiose jūrų zonose;
- iki 2025 m. parengs ir stiprins ES informuotumo apie jūrų saugumą didinimo mechanizmus, pvz., bendrą keitimosi informacija aplinką ir jūrų stebėjimą¹⁴;
- siekdama didinti informuotumą apie padėtį, prireikus sudarys palankesnes sąlygas užtikrinti komunikaciją ir veiklos koordinavimą įgyvendinant regionines civilines ir karines jūrų iniciatyvas.

Sauga jūroje ir deramų darbo sąlygų užtikrinimo skatinimas visame pasaulyje

ES:

- skatins ratifikuoti ir veiksmingai įgyvendinti 2006 m. Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvenciją dėl darbo jūrų laivyboje ir TDO konvenciją Nr. 188 dėl darbo žvejojimo sektoriuje;
- įvertins Direktyvos 2017/159, kuria į ES teisę perkeliama Konvencija Nr. 188, perkėlimą į valstybių narių teisę ir imsis visų tinkamų priemonių, jei valstybė narė į savo nacionalinę teisės sistemą direktyvos tinkamai neperkėlė;
- per atitinkamus dvišalius dialogus ir regioniniuose bei tarptautiniuose forumuose spręs su žvejojimo susijusias problemas, tokias kaip priverčiamasis darbas ir kitų formų darbo teisių pažeidimai, be kita ko, tais atvejais, kai jie nustatomi kovojant su NNN žvejojimu¹⁵;
- rems IMO iniciatyvas mažinti pavojų, kurį aplinkai kelia jūrų transportas (jūrą teršiančių šiukšlių kiekį, povandeninį triukšmą, oro ir vandens taršą) ir žvejojimo veiklą;
- peržiūrės direktyvas, susijusias su vėliavos valstybės reikalavimais, uosto valstybės kontrole ir avarijų jūroje tyrimu¹⁶, kad būtų atsižvelgta į tarptautinės reglamentavimo aplinkos ir technologijų pokyčius ir užtikrinta, kad visa patirtis, įgyta per pastarąjį dešimtmetį įgyvendinant ES acquis šioje srityje, būtų įtraukta į ES teisę.

4. ŽINIŲ APIE VANDENYNUS KAUPIMAS

ES:

- remdamasi įgyta pasaulinio masto patirtimi ir esamų mokslo įstaigų darbu, skatins kurti tarpdisciplininę tarpvyriausybines mokslo ir politikos sąsajas vandenynų tvarumui užtikrinti – **Tarpvyriausybines vandenynų tvarumo komisiją (IPOS)**;

¹³ SWAIMS – Parama Vakarų Afrikos integruotam jūrų saugumui, PASSMAR – Jūrų saugumo strategijos Centrinėje Afrikoje rėmimo programa, GoGIN – Gvinėjos įlankos tarpregioninis tinklas, MASE – regioninė jūrų saugumo programa, PSP – uostų apsaugos programa, CRIMARIO – platesnio masto Indijos vandenyno regione vykdomas svarbiausių jūrinių kelių projektas.

¹⁴ Tikimasi, kad BKIA pradės veikti 2024 m. pradžioje. Ji parengta siekiant palengvinti jūrų stebėjimo institucijų keitimąsi informacija visoje ES, įskaitant civilinio bei karinio sektorių bendradarbiavimą.

¹⁵ COM(2022) 66.

¹⁶ Direktyva 2009/21/EB, Direktyva 2009/16/EB, Direktyva 2009/18/EB.

- plačiau taikys „Copernicus“ jūros aplinkos stebėsenos paslaugą kaip pavyzdinę ES vandenynų stebėsenos paslaugą: teiks vandenynų būklės stebėsenos ir prognozių, taip pat klimato prognozių tikruoju laiku paslaugas;
- suvienys jėgas su partneriais, kad būtų sukurtos ilgalaikės vandenynų būklės stebėsenos sistemos, taikomos nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančiuose rajonuose, ir prisidedama prie ilgalaikės vandenynų būklės stebėsenos globaliuosiuose Pietuose rengiant mokymo kursus;
- įgyvendins Europos misiją, kuria siekiama iki 2030 m. atkurti mūsų vandenynus ir vandenį, vykdant pavyzdinius projektus kiekviename Europos jūrų baseine, siekiant skatinti mokslinius tyrimus ir inovacijas, kad būtų rasta paskirtį atitinkančių sprendimų vandenynų problemoms tiek ES, tiek už jos ribų spręsti;
- sukurs vandenyno skaitmeninį dvynį (angl. „Digital Twin Ocean“, EU DTO), kuris padės integruoti žinių vertės grandinę nuo stebėsenos duomenų rinkimo iki galutinių naudotojų taikomųjų programų kūrimo, ir pateiks vieningą požiūrį į tarptautinę diskusiją bei prisidės prie tarptautinių iniciatyvų, pvz., vandenyno skaitmeninių dvynių (angl. „Digital Twins of the Ocean“, DITTO)¹⁷;
- tęs savo darbą, susijusį su Atlanto vandenyno mokslinių tyrimų aljansu ir Juodosios jūros sinergija.

¹⁷ <https://www.oceandecade.org/actions/digital-twins-of-the-ocean-ditto/>.